

velés egész során. Az *értelmi* nevelés valamely sajátos érdeklődésből kiinduló figyelem-nevelésen alapul. Ebből halad tovább az emlékező-tehetség, feledékenység taglalására és kezelési módjára. Említésre méltó, hogy az ú. n. iskolai restséget két oknak tulajdonítja: egyfelől annak, hogy az iskola nem aknázza ki a gyermek öntevékenységét, másfelől annak, hogy az iskola nem avval törődik, hogy a gyermek mit *képes* megtanulni, hanem csak avval, hogy mit *kell* megtanulnia. Az *érzelmi* élet nevelésének az öröme kell támaszkodnia, amire a gyermeknek olyan nagy a hajlama. Örömben vagy örömtelenségben eltöltött ifjúság az egész életen meglátszik (pl. a proletárgyermek!). A fájdalom nem alkalmas nevelőeszköz, mert egyrészt a gyermek felejtéssel védekezik, másrészt csak rossz tulajdonságok származnak belőle: dac, káröröm, irigység, gyűlölet, bosszúvágy, düh stb.; míg az örömből részvét, felebaráti szeretet s általában altruizmus sarjad. Megkapó a szülők és gyermek viszonyának taglalása. Szigorú, félelmetes és tekintélyre vágó szülők kivált az ivari érés táján, mikor minden jó és rossz tehetség és tulajdonság nagyot erősödik, nem tudnak gyermekeik jó tehetségeinek új működési teret adni, ezenkívül a rossz tulajdonságokat megszokott ridegségekkel kezelik s így beáll a kölcsönös elhidegülés vagy esetleg összeütközés is. A *sexualis* nevelésre vonatkozó részben szóvá teszi, hogy milyen mértékben káros az onania s e durva kielégülési mód ellen való védekezésül a testgyakorlást, a két nembeli ifjúságnak gyanutlan társasági érintkezését s a művészetek élvezését ajánlja. Az utolsó fejezet címe szerint a jövő iskola formájára akarna tervet adni, de tulajdonképen csak a ma fennálló porosz iskolarendszer kritikája. A szerző, bár könyve a háború kitörése után jelent meg, igen komolyan kifogásolja a porosz iskolában már régebben jelentkezett militarista szellemet.

Ennek a néhány gondolatkelő eszmének a vázolója talán kedvet támaszt e könyv elolvasására. Kivált a szülőknek ajánlható és a hivatásos nevelők közül azoknak, kik pedagógiai kérdésekkel eddig nem foglalkoztak elég behatóan.

Juvancz Ireneusz.

ÚJ KÖNYVEK.

1. Hazai művek.

Gyertyánffy István, Epilogus a Theanohoz. Gondolatok a Theano-nevelési eszmék gyakorlati megvalósításához. Bp., 1916, a szerző kiadása (Lampel R. biz.); n 8°, 88 l., 1 kor. 50 f.

Dr. Trócsányi Dezső, A német idealizmus és a háború. Miskolc, 1916, a szerző kiadása, n 8°, 13 l., kny. a Miskolczi Közműv. Egyes. «Szóval s tollal a hazáért» c. könyvéből.

Dr. Valentényi Gáspár, A felső kereskedelmi iskolák kialakulása és eloszlása hazánkban (egy térképpel). Bp., 1916, a szerző kiadása, n 8°, 18 l. — Kny. a Keresk. Szakoktatásból.

2. Német könyvek (1916 márc.).

Archiv für das schweizerische Unterrichtswesen. 1. Jg. 1915. Zürich, 1915. Rascher & Cie. n 8°, IV+XII+504 l., 7 M.

Bestimmungen ü. das höh. Mädchenschulwesen in Preußen. Berlin, 1915. Cotta, n 8°, V+XXXII+126 l., 1.20 M.

Bock A.: Die bayerischen Schulordnungen vom Jahre 1774 und 1778. München, 1916. Schnell. 8°. 61 l., 1 M.

Cordier L.: J. J. Rousseau und der Calvinismus. Langensalza, 1915. Beyer & Söhne. 8°, VII+227 l., 3 M.

Friedjung J.: Erziehung der Eltern. Wien, 1916. Anzengruber-Verlag. k 8°, 44 l., —50 M.

Frommann P.: Die erdkundlichen Namen im Unterricht. Langensalza, 1915. Beyer & Söhne. 8°, 33 l., —40 M.

Führer-Handbuch. Samml. von Aufsätzen über Erz. und Ausbildung unserer Jugend. I. Teil. Leipzig, 1916. Jänecke. 8°. 1.40 M.

Heywang E.: Landschulprobleme und Landlehrerfragen. Leipzig, 1916. Haase. 8°, 123 l., 2.50 M.

Huber E.: Der verfassungsrechtliche Unterricht an der Mittelschule. Zürich, 1916. Orell Füssli. 8°, 23 l., —40 M.

Jahrbuch des Vereins für wissensch. Pädagogik. 48. Jg. 1916. Hrsg. v. W. Rein. Dresden, 1916. Bleyl & Kaemmerer. 8°, III+238 l., 5 M.

Kessler K.: Pädagogische Charakterköpfe. Frankfurt a/M., 1916. Diesterweg. n 8°, IV+113 l., 2.50 M.

Nüchter F.: Pädag. Reisebriefe aus den Vereinigten Staaten. Langensalza, 1916. Beyer & Söhne. 8°, IV+72 l., 1 M.

Pausinger F.: Junge Forscher. Schaffende Arbeit im Naturgeschichtsunterrichte. Prag, 1916. Haase. n 8°, 34 l., —85.

Schwarz W.: Kant als Pädagoge. Langensalza, 1915. Beyer & Söhne. 8°, VIII+173 l., 2.25 M.

Spranger E.: Das hum. und das polit. Bildungsideal im heutigen Deutschland. Berlin, 1916. Mittler & Sohn. 8°, —50 M.

Trunk H.: Lebensvoller Sprachlehrunterricht. Wien, 1916. Deuticke. 8°, 3.60 M.

Verhandlungen des Vereins für wissensch. Pädag. 1914. Hrsg. v. W. Rein. Dresden, 1915. Bleyl & Kaemmerer. n 8°, III+60 l., 1 M.

Wie erziehe ich mein Kind? Hamburg, 1916. Rauhes Haus. 8°, VIII+80+80 l., 1.80 M.

Wolke K.: Die von der Studien-Revisions-Hofkommission (1797—1799) vorgeschlagene Reform der österreichischen Gymnasien. Wien, 1915. Fromme. n 8°, XXXI+144 l., 4.80 M.